

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI'NIN EĞİTİM POLİTİKALARI: ORTAK KİMLİK VE GELECEK

EDUCATIONAL POLICIES OF THE ORGANIZATION OF TURKIC STATES: COMMON IDENTITY AND FUTURE

Okan YEŞİLOT^{ID}

Öz

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT), ortak tarih ve kültür bağlarına dayanarak Türk dünyasında dayanışma ve iş birliğini güçlendirmek amacıyla kurulan önemli bir uluslararası kuruluştur. Eğitim politikaları, bu iş birliğini pekiştirmek ve ortak bir kimlik inşa etmek için stratejik bir araç olarak kullanılmaktadır. Makale, TDT'nin eğitim politikalarını inceleyerek üye ülkeler arasındaki kültürel ve akademik iş birliğine katkılarını ele almakta ve TDT'nin kuruluşundan itibaren eğitim alanında yürüttüğü politikaları, ortak tarih, dil ve kültürel mirası, bilimsel iş birliğinin artırılması konularını temel ilkeler çerçevesinde analiz edilmektedir. Türkçenin uluslararası bir iletişim dili olarak kullanımının teşvik edilmesi, ortak tarih-edebiyat ders kitaplarının hazırlanması ve Türk Üniversiteler Birliği gibi yapılar aracılığıyla akademik iş birliğinin desteklenmesi, TDT'nin temel stratejileri arasında yer almaktadır. Ayrıca, Orhun Süreci gibi girişimler yükseköğretimde iş birliğini artırmayı ve öğrenci-akademisyen hareketliliğini teşvik etmeyi hedeflemektedir. Makalede eğitim politikalarının, TDT'nin bölgesel kalkınma ve küresel rekabet gücüne yönelik vizyonuyla nasıl uyum sağladığı incelenmiş, TDT'nin eğitim politikalarının Türk dünyasında ortak bir kimlik ve gelecek inşa etme sürecine olan katkıları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Devletleri Teşkilatı, eğitim, kültür, ortak tarih, ortak dil

Abstract

The Organization of Turkic States (OTS) is a prominent international organization that operates with the objective of reinforcing solidarity and cooperation within the Turkic world, based on shared historical and cultural affinities. Educational policies are employed as a strategic instrument to bolster this cooperation and to establish a common identity. This article examines the educational policies of the OTS and their contributions to cultural and academic collaboration among member states. It also analyses the OTS's educational initiatives since its establishment, focusing on core principles such as shared history, language, cultural heritage, and the promotion of scientific collaboration. Key strategies include the promotion of Turkish as an international language, the development of shared history textbooks, and the fostering of academic cooperation through institutions like the Turkic Universities Union. Furthermore, initiatives such as the Orhun Process aim to enhance harmony in higher education and encourage student and faculty mobility. The article explores how these educational policies align with the OTS's vision for regional

* Prof. Dr., Marmara Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İstanbul / Türkiye, oyesilot@marmara.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0798-2364

development and global competitiveness, and evaluates the contributions of the OTS's educational policies to building a shared identity and future within the Turkic world.

Keywords: Organization of Turkic States, education, culture, shared history, shared language

Giriş

SSCB'nin dağılmasından sonra bağımsızlıklarını kazanan Türk cumhuriyetleri, 1992 yılından itibaren bir araya gelmeye başladı. 2009 yılında Nahçıvan Anlaşmasında alınan kararlarla Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan tarafından ortak tarih, kültür ve dil bağları üzerine Türk Konseyi inşa edildi. 12 Kasım 2021 tarihindeki İstanbul zirvesinde Konsey, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) olarak yapılandırıldı. TDT, Türk dünyasının ekonomik, siyasi, kültürel ve eğitim alanlarında iş birliğini güçlendirmek amacıyla kurulan uluslararası bir teşkilattır. TDT'nin kuruluş vizyonu, üye ülkeler arasında çok boyutlu bir dayanışma ve iş birliği platformu oluşturmayı hedeflerken, aynı zamanda bölgesel ve küresel ölçekte Türk dünyasının etkinliğini artırmaktır. Eğitim politikaları, bu kapsamda teşkilatın ana hedeflerini gerçekleştirmek üzere kullandığı stratejik bir araç olarak öne çıkmaktadır.¹

Eğitim politikaları, TDT'nin uzun vadeli hedefleri içinde önemli bir konuma sahiptir. Üye ülkelerin eğitim sistemleri arasında uyum sağlanması, Türk dili ve kültürünün güçlendirilmesi, genç nesillerin ortak değerler çerçevesinde yetiştirilmesi ve bilimsel iş birliğinin artırılması teşkilatın temel eğitim hedefleri arasında yer almaktadır. Eğitim, sadece bireylerin gelişimini desteklemekle kalmaz; aynı zamanda ülkeler arasında sosyal ve kültürel bağları güçlendiren, ekonomik kalkınmayı destekleyen ve ortak bir kimlik inşasına katkı sağlayan bir araçtır. TDT, bu doğrultuda Türk dünyasında eğitim alanında ortak projeler ve girişimler geliştirerek bölgesel iş birliğini teşvik etmektedir. Türk Akademisi ve Türk *Üniversiteler Birliği* gibi kuruluşlar, bu hedeflere ulaşmak için yürütülen somut çalışmalardan bazılarını temsil etmektedir. Bu çalışmalar; eğitim alanında standartların belirlenmesi, ortak müfredat geliştirilmesi ve akademik değişim programlarının uygulanması gibi geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.²

Çalışma, TDT'nin eğitim politikalarını detaylı bir şekilde inceleyerek bu politikaların üye ülkeler arasındaki iş birliğine ve bölgesel kalkınmaya olan katkılarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ortak değerlerin korunması, modern eğitim yöntemlerinin benimsenmesi ve Türk dünyasında uzun vadeli bir vizyonun şekillendirilmesi gibi temel unsurların TDT'nin genel hedefleriyle nasıl uyum sağladığı ele alınacaktır. Ayrıca eğitim politikalarının Türk dünyasında

1 “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması”, Bildiriler/Kurucu Belgeler, https://www.turkicstates.org/u/d/basic-documents-tr/Naheivan_Anlasmasi_Turkce_20140417_193951.pdf [Erişim Tarihi: 15.12.2024]; “Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)”, <https://www.mfa.gov.tr/turk-konseyi.tr.mfa> [Erişim Tarihi: 15.12.2024].

2 “Eğitim İşbirliği”, <https://www.turkicstates.org/tr/isbirligi-alanlari-detay/6-egitim-isbirligi> [Erişim tarihi: 20.12.2024]; Mustafa Bıyıklı, “Türk Dünyası Ortak Kuruluşu Olarak Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı (Twesco), Rolü ve İş Birlikleri”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Afro-Avrasya Özel Sayısı, (2016), s. 408.

ortak bir kimlik ve gelecek inşa etme sürecindeki rolü analiz edilecektir. Bu bağlamda, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünün gerçekleştirdiği çalışmaların TDT'nin eğitim hedeflerine sağladığı katkılar da değerlendirilecektir.

Türk Devletleri Teşkilatı'nın Eğitim Politikalarının Temel İlkeleri

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT), eğitim politikalarını belirlerken üç ana ilkeye dayalı bir yaklaşımı benimsemektedir. Bu üç ana ilke; ortak kültürel mirasın vurgulanması, Türk dili ve kimliğinin desteklenmesi, bilim, teknoloji ile inovasyonda iş birliğinin artırılmasıdır. Bu ilkeler, üye ülkeler arasındaki tarihî bağları ve ortak değerleri yeniden güçlendirmekle kalmayıp günümüzün dinamik ihtiyaçlarına uygun bir eğitim ekosistemi oluşturmayı hedeflemektedir. Teşkilat, bu kapsamda üye ülkelerin eğitim politikalarını bir çerçeveye oturtarak ortak bir gelecek inşa etme vizyonunu gerçekleştirmek için çalışmaktadır.³

Eğitim politikalarının temelinde, ortak kültürel mirasın vurgulanması önemli bir yer tutmaktadır. TDT, Türk dünyasına özgü tarih, edebiyat, sanat ve geleneklerin eğitim müfredatlarında daha fazla yer bulmasını teşvik etmektedir. Bu doğrultuda, Türk Akademisinin⁴ girişimiyle ortak tarih ders kitapları hazırlanmış ve pilot uygulama olarak Kazakistan, Azerbaycan, Kırgızistan ve Türkiye'de okutulmaya başlanmıştır. Bu kitaplar, Türk devletlerinin tarihî süreçlerini bir bütün olarak ele alarak genç nesillerde ortak bir tarih bilinci oluşturmayı hedeflemektedir.⁵ Ayrıca kültür festivalleri ve değişim programları, Türk dünyasındaki gençleri bir araya getirerek ülkeler arası ilişkileri sadece akademik değil, sosyal düzeyde de güçlendiren bir platform sunmaktadır. Bu tür etkinlikler, kültürel mirasın paylaşılmasını ve genç nesiller arasında ortak bir aidiyet duygusunun gelişmesini sağlamaktadır.⁶

TDT'nin diğer bir önceliği, Türk dilinin, Türk kimliğinin korunması ve geliştirilmesidir. Türkçenin ortak bir iletişim dili olarak teşvik edilmesi, dil birliğinin güçlenmesine ve üye ülkeler

3 *21. Yüzyılın Parlayan Yıldızı: Türk Devletleri Teşkilatı*, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2023, s. 165.

4 Türk Akademisi, 2009'da Nahçıvan'da düzenlenen Türk Devlet Başkanları Zirvesi'nde Kazakistan'ın önerisiyle planlanmış ve 2010 yılında Astana'da kurulmuştur. 2012'de Bıшкеk Zirvesi'nde imzalanan anlaşmayla uluslararası statü kazanmış, 2021'de Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye tarafından resmen onaylanmıştır. 2022 yılında tam teşekküllü bir uluslararası kuruluş olarak faaliyete geçen Akademi, dört üye devlet (Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkiye) ve iki gözlemci (Macaristan, Özbekistan) ile çalışmalarını sürdürmektedir. Merkezi Astana'da olan akademi Türk ülkeleri ve toplulukları arasında bilimsel ve eğitimsel iş birliğini koordine ve teşvik eden, Türk Devletleri Teşkilatı çatısı altında kurulmuştur. Türk Akademisi, yasal görevleri doğrultusunda, tarih, arkeoloji, etnoloji, antropoloji, edebiyat, dil bilimi, terminoloji, sanat ve sosyoekonomik konular gibi Türklük biliminin (Türkiyat) farklı alanlarında iş birliği sağlamaktadır. "Türk Akademisi Hakkında", <https://turkicacademy.org/tu/about/ob-akademii> [Erişim tarihi: 31.12.2024].

5 "Ortak Türk Tarihi", "Ortak Türk Edebiyatı", "Türk Dünyası Coğrafyası" Konulu Ders Kitapları", <https://turkicacademy.org/tu/open-call/textbooks-common-turkic-history-common-turkic-literature-geography-turkic-world> [Erişim tarihi: 16.12.2024]; Ercan Kazel, "Siyasi Coğrafyada Bloklar ve Blokların Güçlendirilmesinde Eğitimin Rolü: Türk Devletleri Teşkilatı Örneği", *Millî Eğitim Dergisi*, LII/239, (2023), s. 1653.

6 "Türk Devletleri Teşkilatı'nın Faaliyetleri", <https://www.turkicstates.org/tr/turk-devletleri-teskilatinin-faaliyetleri> [Erişim tarihi: 26.12.2024].

arasında ortak bir kimlik inşasına katkıda bulunmaktadır.⁷ Yunus Emre Enstitüsü (YEE) gibi Türk kültür ve dil merkezleri aracılığıyla düzenlenen dil eğitim programları, Türkçeyi öğrenmek isteyen öğrencilere modern dil eğitim materyalleri sunmakta ve teknolojik destek sağlamaktadır.⁸ Ayrıca, TDT tarafından hazırlanması düşünülen ortak dil sözlükleri, Türk dünyasındaki lehçeler arasındaki dil bariyerlerini azaltmayı hedeflemektedir.⁹ Bunun yanında Eskişehir'de 2013 yılında düzenlenen Türk Keneşi Eğitim Bakanları 2. Toplantısında üye ülkelerin lise ve ortaokul müfredatlarında yer alan Türk Dili derslerinde, Türk dilleri arasındaki mevcut ortak söz hazinesi ile kelime ve cümle yapısı benzerliklerinin vurgulanmasının önemine atıfta bulunulmuştur. Ayrıca yine bu toplantıda Türk dili konuşan ülkelerdeki lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin akademik çalışmalarının Türkoloji üzerine yoğunlaştırılmasının teşviki için özel burslar da dâhil olmak üzere çeşitli imkânların yaratılması üzerinde durulmuştur.¹⁰ Bunlara ilaveten Türkçenin medya ve eğitimde yaygınlaştırılması için TRT Avaz gibi televizyon kanalları önemli bir rol oynamakta, Türk dilini uluslararası düzeyde tanıtmaya ve yaygınlaştırma amacına hizmet etmektedir.¹¹ Bu tür girişimler, Türk dili ve kimliğinin eğitim sisteminin bir parçası olarak desteklenmesini sağlamakta ve üye ülkeler arasında kültür ve dil bütünlüğü oluşturmaktadır.

TDT'nin eğitim politikalarının bir diğer önemli boyutu ise bilim, teknoloji ve inovasyonda iş birliğinin artırılmasıdır. Üye ülkeler arasında ortak araştırma merkezlerinin kurulması, bu hedefin somut bir örneğini oluşturmaktadır. Bu merkezler, bölgesel sorunlara çözüm üretmek amacıyla disiplinler arası çalışmaları teşvik etmektedir. Örneğin, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) liderliğinde yürütülen projeler yenilenebilir enerji, gıda güvenliği ve sağlık gibi alanlarda bilimsel iş birliği yapılmasını sağlamaktadır.¹²

TDT'nin eğitim politikalarına yön veren bu üç temel ilke, üye ülkelerin yalnızca ortak bir geçmişe değil aynı zamanda ortak bir geleceğe sahip olmasını sağlamayı hedeflemektedir. Teşkilatın amacı kültürel mirasın korunması; Türk dili ve kimliğinin güçlendirilmesi; bilimsel iş birliğinin teşvik edilmesi; Türk dünyasının eğitim alanında ve uluslararası sahadaki etkinliğini artırmaktır. Bu vizyon, Türk dünyasının hem geçmişteki zengin mirasını koruyacak hem de geleceğin ihtiyaçlarına yanıt vererek küresel düzeyde güçlü bir yer edinmesini sağlayacaktır.

7 Cüneyt Akın, Zekif Polat, "Türk Devletleri Teşkilatının Dil Politikası", *Avrasya Uluslararası Araştırma Dergisi*, XII/40, (2024), s. 8-12.

8 "Yurt Dışındaki Türk Kültür Merkezleri, Türkçe ve Türkiye Çalışmaları", <https://www.mfa.gov.tr/turk-kultur-merkezleri-turkce-egitim-merkezleri.tr.mfa> [Erişim tarihi: 22.12.2024].

9 "TDT Genel Sekreteri Ortak Türkçe Sözlük oluşturulmasını önerdi", <https://www.turkicstates.org/tr/haber/tdt-genel-sekreteri-ortak-turkce-sozluk-olusturulmasini-onerdi> [Erişim tarihi: 10.12.2024].

10 *21. Yüzyılın Parlayan Yıldızı: Türk Devletleri Teşkilatı*, s. 167-168.

11 "Hakkımızda", <https://www.trtavaz.com.tr/hakkimizda> [Erişim tarihi: 12.12.2024].

12 "Türk Devletleri Bilim ve Teknoloji Odaklı İş Birliklerini Güçlendiriyor", <https://tubitak.gov.tr/tr/haber/turk-devletleri-bilim-ve-teknoloji-odakli-birliklerini-guclendiriyor> [Erişim tarihi: 10.11.2024]; "Türk Devletleri Bilim ve Teknoloji Odaklı İş Birliklerini Güçlendirmek İçin Bir Araya Geldi", <https://tubitak.gov.tr/tr/haber/turk-devletleri-bilim-ve-teknoloji-odakli-birliklerini-guclendirmek-icin-bir-araya-geldi> [Erişim tarihi: 10.11.2024].

Ortak Eğitim ve Kültür Politikaları

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT), üye ülkeler arasında eğitim ve kültür alanlarında derinlemesine iş birliği kurmayı hedefleyen politikalar geliştirmektedir. Bu politikaların temelinde, ortak kültürel bağların güçlendirilmesi, genç nesiller arasında ortak bir tarih bilinci oluşturulması ve Türkçenin uluslararası bir iletişim dili olarak teşvik edilmesi bulunmaktadır. Eğitim ve kültür alanında geliştirilen stratejiler, Türk dünyasının bir arada hareket edebilme kapasitesini artırmayı ve bu alanda uzun vadeli bir sürdürülebilirlik sağlamayı amaçlamaktadır.

Eğitim politikalarının en dikkat çekici unsurlarından biri, ortak müfredat geliştirme çalışmalarına yapılan vurgudur. Tarih, edebiyat ve kültür dersleri başta olmak üzere ortak bir müfredat oluşturma çabası, üye ülkeler arasında kültürel bağların güçlendirilmesini hedeflemektedir. Bu doğrultuda, Türk Akademisi tarafından hazırlanan tarih ders kitapları ve edebiyat kaynakları, ortak bir tarih bilincinin inşa edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu kitaplar sadece tarihî olayların aktarımını değil aynı zamanda Türk dünyasının ortak değerlerini ve kültürel mirasını da öğrencilerle buluşturmayı amaçlamaktadır.¹³

Ortak burs programları ve öğrenci değişim projeleri de TDT'nin önemli girişimlerindedir. Bu programlar, gençlerin farklı Türk devletlerinde eğitim alarak hem akademik hem de kültürel birikim kazanmalarını sağlamaktadır. Türkiye'nin Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) aracılığıyla sunduğu Türkiye Bursları, Türk dünyasından gelen öğrencilere önemli fırsatlar sunmaktadır.¹⁴ Benzer şekilde, Kazakistan ve Azerbaycan gibi ülkelerde de Türk öğrencilerine yönelik burs ve değişim programları geliştirilmiştir. Bu tür projeler sadece bireysel akademik gelişimi değil aynı zamanda üye ülkeler arasında diplomatik ve kültürel bağların güçlenmesini de sağlamaktadır.¹⁵

Türkçenin uluslararası bir iletişim dili olarak teşvik edilmesi, TDT'nin eğitim ve kültür politikalarının bir diğer önemli ayağını oluşturmaktadır. Üye ülkelerde Türkçenin eğitim dili

13 “Textbooks on “Common Turkic History”, “Common Turkic Literature”, “Geography of the Turkic World””, <https://turkicacademy.org/tu/open-call/textbooks-common-turkic-history-common-turkic-literature-geography-turkic-world> [Erişim tarihi: 20.11.2024]; Kemal Girgin, “Türk Birliğinin Pedagojik Bileşeni: Türk Dünyası Gaspıralı Programı”, *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, VIII/3, (2021), s. 890-891; Ruslan Rehimov, Bahtiyar Abdülkerimov, “Ortak Türk Tarihi ders kitabı okutulmaya başlandı”, <https://www.aa.com.tr/tr/egitim/ortak-turk-tarihi-ders-kitabi-okutulmaya-baslandi/1740358> [Erişim tarihi: 20.12.2024]; “Eğitim ve Bilim İşbirliği”, *Türk Konseyi İkinci Zirvesi Bildirisi*, <https://www.turkicstates.org/u/d/basic-documents-tr/2-zirve-bildirisi-9-tr.pdf> [Erişim tarihi: 26.12.2024]; *21. Yüzyılın Parlayan Yıldızı: Türk Devletleri Teşkilatı*, s. 165.

14 “Türkiye Bursları”, <https://ytb.gov.tr/daireler/uluslararası-ogrenciler/turkiye-burslari>, [Erişim tarihi:27.12.2024].

15 “Scholarship program for studying in Kazakhstani universities”, <https://enic-kazakhstan.edu.kz/en/post/228> [Erişim tarihi: 27.12.2024]; “Kazakistan Hükümeti Özel Bursları”, <https://abdigm.meb.gov.tr/www/kazakistan-hukumeti-ozel-burs-duyurusu/icerik/2316> [Erişim tarihi: 27.12.2024]; “Azerbaycan Hükümeti Bursu”, <https://abdigm.meb.gov.tr/www/azerbaycan-hukumeti-bursu-2022-2023/icerik/1683#:~:text=Azerbaycan%20Hükümeti%20tarafından%2C%202022%2D2023,toplam%20%20adet%20burs%20sağlanacaktır.> [Erişim tarihi: 27.12.2024]; “Azerbaycan Hükümeti Haydar Aliyev Burs Programı”, <https://abdigm.meb.gov.tr/www/azerbaycan-hukumeti-haydar-aliyev-burs-programi/icerik/2272> [Erişim tarihi: 22.11.2024]; *21. Yüzyılın Parlayan Yıldızı: Türk Devletleri Teşkilatı*, s. 168.

olarak kullanılması ve ortak Türk alfabesinin kabulü¹⁶ dil birliğinin sağlanmasında önemli bir araç olarak görülmektedir. Bu kapsamda, Yunus Emre Enstitüsü gibi Türk kültür ve dil merkezleri Türkçe öğrenim programları düzenlenmekte ve Türkçenin akademik bir dil olarak geliştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca Türkçenin kullanımını artırmaya yönelik etkinlikler ve projeler, gençler arasında Türkçeye olan ilgiyi artırmakta ve ortak kimliğin güçlenmesine katkı sağlamaktadır.¹⁷

Türk Üniversiteler Birliği

Türk Üniversiteler Birliği, 28-29 Mart 2013 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Hazırlık Toplantısında alınan kararlar neticesinde kurulmuştur.¹⁸ Bu birlik, Türk Devletleri Teşkilatı çatısı altında, üye ülkelerin yükseköğretim kurumları arasında iş birliğini güçlendirmek, akademik entegrasyonunu sağlamak ve Türk dünyasında bir yükseköğretim ağı oluşturmak amacıyla kurulmuş stratejik bir platformdur. Bu birliğin temel hedefi, Türk devletlerinin ortak değerlerini ve akademik birikimlerini paylaşarak, küresel rekabet gücünü artırmak ve bölgesel kalkınmaya katkı sunmaktır. Türk Üniversiteler Birliği, TDT'nin eğitim politikalarının yükseköğretim boyutunda en somut yansıması olarak üye ülkeler arasındaki bilimsel, akademik ve kültürel bağları güçlendirmeyi amaçlamaktadır.¹⁹

Birliğin kuruluş amacı, üye üniversiteler arasında kurumsal düzeyde iş birliğini artırmak ve bu iş birliğini sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmadır. Bu doğrultuda Türk Üniversiteler Birliği, üniversiteler arasında ortak projeler, akademik değişim programları ve araştırma iş birlikleri gibi somut faaliyetler gerçekleştirmek için bir çerçeve sunmaktadır. Birliğin yapısı, Türk devletlerinin üye üniversitelerinden oluşan bir ağ şeklindedir ve her ülkenin yükseköğretim kurumlarından temsilciler bu platformda aktif olarak yer almaktadır. Yönetim organları arasında, iş birliği projelerinin planlanması ve uygulanmasını koordine eden bir yürütme kurulu bulunmaktadır. Bu yapının, üye ülkelerin yükseköğretim politikalarını uyumlu hâle getirmek için düzenli olarak toplantılar düzenlediği bilinmektedir.²⁰

16 “Türk Dünyası Ortak Alfabe Komisyonu, 34 harften oluşan Ortak Türk Alfabesi önerisi üzerinde uzlaştı”, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/turk-dunyasi-ortak-alfabe-komisyonu-34-harften-olusan-ortak-turk-alfabesi-onerisi-uzerinde-uzlasti/3327364> [Erişim tarihi: 12.12.2024].

17 Rakhat Abdieva, “Bağımsızlıklarını Kazandıktan Sonra Türk Cumhuriyetlerinin Dil Politikaları ve Türkiye ile Ortak Dil ve Ortak Alfabe Çalışmaları”, *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi (TÜRKLAD)*, V/2, s. 104-119; Betül Koparan, *Türk Devletleri Teşkilatına Üye Ülkelerin Ana Dili Eğitiminin Dil Politikaları Bağlamında İncelenmesi*, Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya 2023, s. 174-175; “Türk Devletleri Teşkilatı: Türk Dünyasında Kurumsal İş birliği ve Ortak Kimlik”, <https://www.erciyes.edu.tr/tr/detay/universitemizde-turk-devletleri-teskilati-turk-dunyasinda-kurumsal-is-birligi-ve-ortak-kimlik-adli-konferans-duzenlendi/ccdcf5ba-12be-ef11-8cd8-0050569e5e21> [Erişim tarihi: 25.12.2024]; *21. Yüzyılın Parlayan Yıldızı: Türk Devletleri Teşkilatı*, s. 168.

18 “Tarih”, <http://turkunib.org/tr/site/index/#about> [Erişim tarihi: 22.12.2024].

19 “Amaçlar”, <http://turkunib.org/tr/site/index/#about> [Erişim tarihi: 21.12.2024]; *21. Yüzyılın Parlayan Yıldızı: Türk Devletleri Teşkilatı*, s. 174-175.

20 “Türk Devletleri Teşkilatı Genel Sekreteri İbn Haldun Üniversitesi’nde bir konuşma yaptı”, <https://www.turkicstates.com>.

Türk Üniversiteler Birliği, faaliyetleriyle Türk dünyasında yükseköğretimin kalitesini artırmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda birliğin en önemli faaliyetlerinden biri, üye üniversiteler arasında akademik iş birliğini teşvik etmektir.²¹ Üniversiteler arasında ortak araştırma projeleri yürütülmekte ve bu projeler genellikle bölgesel kalkınma ve küresel sorunlara çözüm arayışlarını hedeflemektedir. Bunun yanı sıra üye üniversiteler arasında düzenlenen akademik konferans, çalıştay ve seminerler, akademisyenler ve öğrenciler için ortak bilgi üretim süreçlerine katkıda bulunmaktadır. Türk Üniversiteler Birliği'nin bu tür etkinlikleri yalnızca bilimsel düzeyde değil aynı zamanda kültürel ve sosyal bağların güçlenmesine de hizmet etmektedir.²²

Türk Üniversiteler Birliği'nin stratejik hedefleri arasında, Türk dünyasında yükseköğretimin uluslararası tanınırlığını artırmak ve bu alandaki kaliteyi yükseltmek yer almaktadır. Birlik, akreditasyon süreçlerini kolaylaştırmak, eğitim programlarını uyumlu hâle getirmek ve Türk dünyasının bilimsel yayın kapasitesini artırmak için çeşitli girişimlerde bulunmaktadır.²³

Orhun Süreci

Orhun Süreci, 2017 yılında TDT bünyesinde, Türk dünyasında yükseköğretim alanında uyumu ve iş birliğini artırmak amacıyla tasarlanmış önemli bir girişimdir. Bu süreç adını Türk tarihinin en önemli yazılı kaynaklarından biri olan Orhun Yazıtları'ndan alarak Türk milletinin ortak tarihine ve kültürel değerlerine güçlü bir atıfta bulunmaktadır. Orhun Süreci'nin temel amacı, üye ülkeler arasında yükseköğretim sistemlerini birbirine yaklaştırmak, akademik kalite standartlarını yükseltmek ve Türk dünyasında bir eğitim ekosistemi oluşturmaktır. Bu hedefler doğrultusunda süreç, üye devletlerin yükseköğretim politikalarına yeni bir vizyon kazandırmayı amaçlamaktadır.²⁴

Orhun Süreci'nin en önemli hedeflerinden biri, Türk devletleri arasındaki yükseköğretim sistemlerini uyumlu hâle getirmektir. Bu çerçevede, farklı ülkelerdeki yükseköğretim

org/tr/haber/turk-devletleri-teskilati-genel-sekreteri-ibn-haldun-universitesinde-bir-konusma-yapti_3447 [Erişim tarihi: 27.12.2024]; “Türk Üniversiteler Birliği ve Yükseköğretim Alanı Oluşturma Yönergesi”, <http://turkunib.org/tr/site/index/#about> [Erişim tarihi: 21.12.2024]; “Amaçlar”, <http://turkunib.org/tr/site/index/#about> [Erişim tarihi: 21.12.2024].

21 “Tarih”, <http://turkunib.org/tr/site/index/#about> [Erişim tarihi: 22.12.2024].

22 Kubanıçbek Ömüraliyev, “Türk Devletleri Teşkilatı: Birlik ve İlerlemenin 15 Yılı”, <https://ekoavrasya.net/turk-devletleri-teskilati-birlik-ve-ilerlemenin-15-yili/> [Erişim tarihi: 27.12.2024]; “Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi'nde (KTMÜ) Türk Devletleri Teşkilatı Türk Üniversiteler Birliği toplantısı yapıldı”, <http://turkunib.org/tr/category/article?id=113> [Erişim tarihi: 20.11.2024]; “Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Öğrenci Keneşi Kırgızistan Uluslararası İlişkiler Üniversitesi'nde Mangala ve Toguz Korgol Oyunlarını Kapsayan Dostluk Turnuvası Düzenlendi”, <http://turkunib.org/tr/category/article?id=30> [Erişim tarihi: 20.11.2024]; “2. Genç Gönüllülük Eğitim Programının Açılış Töreni Kırgızistan'da yapıldı”, <https://www.turkicstates.org/tr/haber/2-genc-gonulluluk-egitim-programinin-acilis-toreni-kirgizistanda-yapildi> [Erişim tarihi: 17.12.2024].

23 “Türk Üniversiteler Birliği ve Yükseköğretim Alanı Oluşturma Yönergesi”, <http://turkunib.org/tr/site/index/#about> [Erişim tarihi: 21.12.2024]. “Türk Üniversiteler Birliği İkinci Toplantısı Bışkek'te düzenlendi”, <https://www.turkicstates.org/tr/haber/turk-universiteler-birligi-ikinci-toplantisi-biskekte-duzenlendi> [Erişim tarihi: 29.11.2024].

24 “Orhun Süreci Değişim Programı Türk Akademi Dünyasına Hayırlı Olsun!”, <https://www.turkicstates.org/tr/haber/orhun-sureci-degisim-programi-turk-akademi-dunyasına-hayirli-olsun> [Erişim tarihi: 7.12.2024].

kurumlarının müfredatları birbirine yaklaştırılmakta, diploma tanınırlığı ve öğrenci-akademisyen hareketliliği artırılmaktadır. Bu hedef, Avrupa Birliği'nin Bologna Süreci'ne benzer bir yapıdadır ve Türk dünyasında akademik iş birliğinin kurumsallaşmasına yönelik önemli bir adımı temsil etmektedir. Türkiye, Kazakistan ve Kırgızistan'daki bazı üniversiteler arasında yapılan anlaşmalar sayesinde, ortak diploma programları oluşturulmuş ve bu programlar kapsamında öğrencilerin her üç ülkede eğitim alabilmesi mümkün hâle getirilmiştir.²⁵ Gazi Üniversitesi ile Kazakistan'daki Özbekali Janibekov Güney Kazakistan Pedagoji Üniversitesi arasında imzalanan mutabakat zaptı kapsamında, Gazi Üniversitesi Kazakistan'da bir şube açacak ve ortak diploma programları oluşturulacaktır. Bu iş birliği, öğrenci ve akademisyen değişim programları ile bilimsel iş birliklerini de içermektedir.²⁶ Benzer şekilde Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Türkiye ve Kırgızistan'ın ortak girişimiyle kurulmuş olup çift diploma imkânı sunmaktadır. Bu sayede mezunlar hem Türkiye'de hem de Kırgızistan'da geçerli diplomalara sahip olarak geniş bir coğrafyada istihdam edilebilme fırsatı elde etmektedir.²⁷ Ayrıca Kastamonu Üniversitesi ile Kırgızistan'daki Uluslararası Kırgızistan İşletme ve İktisat Üniversitesi arasında imzalanan iş birliği protokolü çerçevesinde, ortak ve çift diploma programları geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu protokol, öğrenci ve akademisyen değişimi, ortak araştırma faaliyetleri ve bilimsel yayınlar gibi alanlarda iş birliğini kapsamaktadır.²⁸

Öğrenci ve akademisyen değişim programları, Türk Üniversiteler Birliği'nin öne çıkan bir diğer faaliyet alanıdır. Birlik, üye üniversiteler arasında öğrenci hareketliliğini artırmayı ve bu sayede öğrencilerin farklı ülkelerde eğitim alarak çok kültürlü bir perspektif kazanmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu kapsamdaki değişim programları, öğrencilerin Türk devletlerinin farklı üniversitelerinde belirli dönemlerde eğitim görmelerine olanak sağlamaktadır. Bu program sadece akademik bilgi alışverişini değil aynı zamanda Türk dünyasındaki gençlerin birbirlerini daha iyi tanımalarını ve ortak bir kimlik duygusu geliştirmelerini desteklemektedir. Akademisyen değişim programları ise öğretim üyelerinin farklı üniversitelerde ders vermelerine ve ortak araştırma projeleri geliştirmelerine fırsat vermektedir.²⁹

25 21. Yüzyılın Parlayan Yıldızı: Türk Devletleri Teşkilatı, s. 165.

26 "Türk Dünyası Yükseköğretim Alanı'nda Yeni ve Önemli Bir Adım Kazakistan'la Atıldı", <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2024/turk-dunyasi-yuksekogretim-alaninda-yeni-ve-onemli-bir-adim-kazakistanla-atildi.aspx> [Erişim tarihi: 31.12.2024].

27 "Niçin MANAS?", https://www.manas.edu.kg/tr/about_manas/why-manas [Erişim tarihi: 31.12.2024].

28 "Kastamonu Üniversitesi ile Uluslararası Kırgızistan Üniversitesi İşletme ve İktisat Ortak Diploma Programı Öğrenci Kabulü Koşulları" https://iibf.kastamonu.edu.tr/images/koşul_ve_açıklamalar_pdf.pdf [Erişim tarihi: 31.12.2024].

29 "Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği (TÜRKÜNİB) Orhun Değişim Programı Yönetmeliği", <http://turkunib.org/tr/orhun> [Erişim tarihi: 20.12.2024]; "Türk Keneşi heyeti Orhun Sürecinin hayata geçirilmesi ve Türk Keneşi Üniversiteler Birliği arasında öğrenci ve öğretim üyesi değişim programının başlatılmasına yönelik olarak Azerbaycan'da yürütülen saha ziyaretini tamamlamışlardır", <https://www.turkicstates.org/tr/haber/turk-kenesi-heyeti-orhun-surecinin-hayata-gecirilmesi-ve-turk-kenesi-universiteler-birligi-arasinda-ogrenci-ve-ogretim-uyesi-degisim-programinin-baslatilmasina-yonelik-olarak-azerbaycanda-yurutulen-saha-ziyaretini-tamamlamislardir> [Erişim tarihi: 18.12.2024]; Onur Ertuğrul Taşdemir, *Türk Devletleri Teşkilatı: Kültürel Bağlamda Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin 2024, s. 40.

Orhun Süreci'nin mevcut durumu, üye ülkeler arasında yükseköğretim alanında önemli adımların atıldığını göstermektedir. Türk Üniversiteler Birliği ve Türk Akademisi'nin aktif desteğiyle üniversiteler arasında akademik değişim programları yürütülmekte, ortak yüksek lisans ve doktora programları geliştirilmektedir. Bunun yanı sıra Türk Akademisi'nin desteğiyle oluşturulan bazı araştırma projeleri, Türk dünyasının ortak bilimsel hedeflerine katkıda bulunmaktadır. Türkçe öğretimi ve Türk kültürü alanında yapılan ortak çalışmalar, bu iş birliğinin somut örnekleri arasında yer almaktadır. Ayrıca üye ülkelerin üniversiteleri arasında düzenlenen bilimsel konferanslar ve çalıştaylar, akademik bağların güçlenmesini sağlamaktadır.³⁰

Gelecek Perspektifi ve Öneriler

Yeni Nesil Ortak Üniversitelerin Kurulması

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) eğitim alanındaki vizyonunu, üye ülkeler arasındaki iş birliğini güçlendirecek yenilikçi ve uzun vadeli stratejilere dayandırmaktadır. Gelecekte eğitim politikalarının şekillenmesinde ve ortak bir gelecek inşa etmek için yeni bir anlayış ve modellerle her cumhuriyette üniversitelerin kurulması elzemdir. Üniversitesinin kurulması, dijitalleşme ve yapay zekâ kullanımı gibi teknolojik yenilikler ile genç nesilleri teşvik edecek projelerin uygulanması önemli yer tutmaktadır. Ayrıca teşkilatın eğitim alanındaki hedeflerini somutlaştırması ve bu hedeflere ulaşmak için net bir zaman çizelgesi belirlemesi, stratejik önceliklerden biri olarak öne çıkmaktadır. TDT'nin hedeflerini gerçekleştirecek üniversitelerin kurulması, Türk dünyasının eğitim alanında kaydettiği en önemli başarılarından biri olabilir. Bu üniversiteler, Türk devletleri arasında akademik iş birliğini geliştirecek ve gençlerin farklı ülkelerden gelen akranlarıyla bir arada eğitim almasını sağlayacaktır. Üniversitelerin amacı, Türk dünyasının tarihî, kültürel ve bilimsel mirasını koruyarak geleceğe taşımaktır. Müfredatı, üye ülkelerin ihtiyaçlarını dikkate alarak tasarlanmalı ve yenilikçi bilim dallarına odaklanmalıdır. Üniversiteler bünyesinde mühendislik, doğa bilimleri, sosyal bilimler ve sanat gibi geniş bir yelpazede bölümler açılabilir. Ayrıca, bu yeni nesil üniversitelerin bir araştırma merkezi işlevi görerek bölgesel kalkınmaya katkı sağlayacak projelere öncülük etmesi hedeflenebilir. Bu üniversiteler, yalnızca akademik düzeyde değil aynı zamanda Türk dünyası arasındaki kültürel bağları güçlendiren bir platform olarak da işlev görecektir.

Eğitimde Dijitalleşme ve Yapay Zekâ Kullanımı

Dijitalleşme ve yapay zekâ, çağımızda eğitimin temel dinamiklerini değiştiren araçlar hâline gelmiştir. Türk Devletleri Teşkilatı, bu teknolojik gelişmeleri eğitim politikalarına entegre ederek üye ülkeler arasındaki eğitim fırsatlarını artırabilir. Dijitalleşme sayesinde,

30 21. Yüzyılın Parlayan Yıldızı: Türk Devletleri Teşkilatı, s. 181-183; Bıyıklı, "Türk Dünyası Ortak Kuruluşu Olarak Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı (Twesco), Rolü ve İş Birlikleri", s. 406.

coğrafi engellerin ötesine geçerek daha geniş bir öğrenci kitlesine ulaşmak mümkün olacaktır. TDT, çevrim içi eğitim platformları geliştirerek üye ülkelerdeki öğrencilerin ortak bir dijital öğrenme ortamında buluşmasını sağlayabilir. Yapay zekâ, kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunarak her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun içerikler oluşturabilir. Örneğin, dil öğrenme süreçlerini hızlandırmak için yapay zekâ destekli uygulamalar kullanılabilir. Ayrıca uzaktan eğitim sistemlerinin güçlendirilmesi özellikle kırsal bölgelerde yaşayan öğrencilere kaliteli eğitim erişimi sunarak eğitimde eşitliği artırabilir.

Türk Gençliğini Teşvik Edecek Yeni Projeler: Gençlik Akademileri ve Bilim Kampları

Türk Devletleri Teşkilatı'nın gelecekteki hedefleri arasında gençlere yönelik teşvik projeleri önemli bir yer tutmaktadır. Gençlik akademileri, liderlik, girişimcilik ve inovasyon gibi konularda eğitim programları sunarak gençlerin potansiyellerini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Bu akademiler, Türk dünyasının dört bir yanından gelen gençleri bir araya getirerek ortak projeler geliştirmelerine ve küresel sorunlara çözüm aramalarına imkan sağlayacaktır. Bilim kampları ise gençlerin bilimsel araştırmalara katılmalarını teşvik edecek platformlar sunacaktır. Örneğin çevre sorunları, yenilenebilir enerji ve iklim değişikliği gibi konular üzerine düzenlenen bilim kampları, gençlerin bu alanlarda bilgi ve becerilerini geliştirmelerini sağlayabilir. Bu tür etkinlikler, Türk gençliği arasında iş birliği ve dayanışma kültürünü de güçlendirecektir. YTB'nin bu alanda yaptığı çalışmalar artarak devam etmelidir.

Üniversite Öncesi Eğitimde İş Birliği ve Gelişim

Türk Devletleri arasında üniversite öncesi eğitimde iş birliği, çocukların temel bilgi ve becerilerle donatılmasını sağlarken ortak bir kültürel kimlik oluşturulmasına da katkı sunabilir. Müfredat geliştirme ve standartlaştırma çalışmalarıyla, Türk dünyasına özgü masal, destan ve edebiyat eserleri, çocukların erken yaşlardan itibaren ortak bir tarih ve kültür bilinci kazanmalarını sağlayabilir.

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünün Türk Devletleri Teşkilatının Eğitim Politikalarına Katkıları

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünün Türk Devletleri Teşkilatı'nın (TDT) eğitim politikalarına katkıları, enstitünün kuruluşundan bu yana yürüttüğü eğitim, kültür, yayıncılık ve uluslararası iş birliği faaliyetleriyle somut bir şekilde gözlemlenmektedir. Bu faaliyetler, Türk dünyasında ortak tarih ve kültürel bağların güçlendirilmesine, ortak bir kimlik inşasına ve bölgesel iş birliğinin geliştirilmesine yönelik TDT'nin hedeflerini destekler niteliktedir.

Enstitünün katkılarının önemli bir örneği, Latin alfabesi temelinde ortak bir alfabe oluşturulmasına yönelik çalışmalar olmuştur. 18-20 Kasım 1991'de Marmara Üniversitesi

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü tarafından düzenlenen Milletlerarası Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu,³¹ bu alandaki ilk adımı temsil etmektedir. Türkiye ve Türk dünyasından bilim insanlarının katıldığı toplantıda, Türkiye Türkçesinde kullanılan Latin alfabesini esas alan “Ortak Türk Alfabeti” önerisi kabul edilmiştir. Sempozyumun sonuç bildirisinde, Latin harflerinin benimsenmesinin Türk boylarının birbirini daha iyi anlaması ve kültürel birliğin güçlenmesi için en önemli adımlardan biri olduğu vurgulanmış, bu fikir oy birliği ile desteklenmiştir.³² Sempozyum, Türk dünyasının eğitim politikalarına temel teşkil eden dil birliği hedefinin ilk somut çıktılarında biri olmuştur. Sürecin devamında, 27 yıl aradan sonra Kasım 2018’de, Milletlerarası Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu’nun ikincisi yine M.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Türk dünyasından 30 davetlinin katılımıyla düzenlenen toplantıda, 1991 yılında önerilen 34 harfli alfabenin aynen kabul edilmesi yönündeki karar bir kez daha teyit edilmiştir.³³ Bu tür toplantılar, TDT’nin Türk dilinin uluslararası alanda tanıtılmasına yönelik stratejik hedefleriyle birebir örtüşmekte ve Türk dünyasının kültürel dayanışmasını güçlendirmektedir.

Enstitü, lisansüstü eğitim faaliyetleriyle de TDT’nin eğitim vizyonuna katkıda bulunmaktadır. Bünyesindeki yüksek lisans ve doktora programlarıyla Türk dünyasına nitelikli araştırmacılar kazandırmayı hedefleyen Enstitü, Türk dili, kültürü, tarihi, coğrafyası ve edebiyatı gibi alanlarda uzmanlaşan bireylerin yetişmesine öncülük etmektedir. Bu programlar sayesinde, Türk dünyasının ortak tarih ve kültürel değerleri, bilimsel bir yaklaşımla ele alınarak yeni nesillere aktarılmaktadır.³⁴ Enstitü, düzenlediği “Genç Türkologlar Çalıştayı” bir gelenek başlatmıştır. Ayrıca periyodik olarak yapılan “Türk Dünyası Türkologlar” ve “Türk-Rus Türkologlar” toplantılarıyla bu alandaki çalışmalara katkıda bulunmaktadır.

Yayıncılık alanında ise *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi (MUTAD)*, Türk dili, edebiyatı, tarihi ve kültürüyle ilgili özgün çalışmaları yayımlayarak akademik alanda Türk dünyasının iş birliğini artırmayı hedeflemektedir. Derginin uluslararası dizinlerde yer alması, Türk dünyasındaki akademik çalışmaların daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktadır. Ayrıca enstitü, Türk dünyasına yönelik pek çok bilimsel kitap yayımlayarak eğitim politikalarına doğrudan katkıda bulunmaktadır.³⁵ Derginin en son özel sayısının (Mart 2025) konusu “Türk Devletleri Teşkilatı’nın Geleceği: Fırsatlar-Riskler” olarak belirlenmiştir.

31 Ortak Türk Alfabe Komisyonu, 34 harfli “Ortak Türk Alfabeti”ni belirlerken bu sempozyumda alınan karara atıfta bulunmuştur. Bkz. “Ortak Türk Alfabeti”ne İlişkin Duyuru”, <https://tdk.gov.tr/icerik/basindan/ortak-turk-alfabesine-iliskin-duyuru-2/> [Erişim tarihi: 05.01.2025]; “Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünün Türk Dünyasına Önemli Katkısı-Türk Dünyası Ortak Alfabede Uzlaştı”, <https://turkiyat.marmara.edu.tr/notice/marmara-universitesi-turkiyat-arastirmalari-enstitusunun-turk-dnyasina-onemli-katkisi-turk-dnyasi-ortak-alfabede-uzlasti> [Erişim tarihi: 12.12.2024].

32 “Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu Sonuç Bildirisi”, *Milletlerarası Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu (18-20 Kasım 1991)*, yay. haz. Nadir Devlet, Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1992, s. 67.

33 Özlem Deniz Yılmaz, “İkinci Milletlerarası Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu 20-21 Kasım 2018’de İstanbul (Türkiye)’de Gerçekleşti”, *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VI/1, (2019), s. 102-108.

34 “Akademik”, <https://turkiyat.marmara.edu.tr/akademik> [Erişim tarihi: 05.01.2025].

35 “Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi Arşivi”, <https://turkiyat.marmara.edu.tr/dergi/marmara-turkiyat-arastirmalari-dergisi-arsivi> [Erişim tarihi: 05.01.2025].

Enstitünün düzenlediği sempozyum ve seminerler, TDT'nin eğitim ve kültür politikalarına destek veren etkinliklerin diğer örnekleridir. Özellikle Türk dünyasının ortak sorunlarına çözüm üretmek amacıyla düzenlenen etkinlikler, üye ülkeler arasında sosyal ve kültürel bağları güçlendirmiştir. “Türk Dünyasının Manevi Liderleri” sempozyumu, Türk dünyasının ortak değerlerinin tanıtılmasında ve kültürel mirasın korunmasında önemli bir rol oynamıştır.³⁶ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünün düzenlediği etkinliklere yönelik olarak metodolojik bir derinlik ve disiplinler arası bir perspektifle hazırlanan söz konusu sempozyum, çalıştay ve projeler; Türk Dünyasında Nevruz, Dünden Bugüne İpekyolu Beklentiler ve Gerçekler, İmparatorluklar Çağına Veda, Türk Tarihinde Savaş Esirleri, Türk Tarihinde İz Bırakan Kadınlar, Türk Tarihinin Kadim Şehirleri, Türk Dünyasının Manevi Liderleri, Karabağ: Dünü, Bugünü, Yarını, Türk Dünyasında Ortak Alfabe: Uygulamalar, Arayışlar, Teklifler, Türk Tarihinde Liderler, Kıbrıs Bibliyografyası (1974-2024), Kıvrımlı Önderler, Dünden Bugüne Zengezur, Türk Tarihinin Dağları, Gölleri, Nehirleri adlı eserlere dönüşmüştür.

Türkiyat Araştırmaları alanına örnek teşkil eden bu kapsamlı proje ve eserler, Türk tarihinin ve kültürünün farklı veçhelerini titizlikle ele alarak gerek tarihsel bağlamda gerekse çağdaş meseleler açısından yeni bir bakış açısı sunmaktadır. Hem mevcut literatürü zenginleştiren hem de gelecekte yapılacak akademik çalışmalara yön verecek nitelikteki bu eserler, Türk dünyasının ortak değerlerini, tarihsel hafızasını ve kültürel mirasını ortaya koyarken, bu alanda sürdürülebilir bilimsel üretim için değerli birer kaynak işlevi görmekte ve örnek olmaktadır. Bu bağlamda, eserlerin her biri Türkiyat alanında derinlemesine araştırmalara kapı aralayan birer öncü çalışma olarak değerlendirilmektedir. Bu öncü çalışmaların devamı niteliğinde olan ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar başkanlığının desteği ile sürdürülen 15 kitaplık “Dünyada Günümüz Türk Toplulukları” serisi ve “Tarihe Yön Veren Büyük Türk Devletleri” projesi ile gelecek nesillere kapsamlı bir külliyat bırakılması için çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca “Karabağ Bibliyografyası”, “Azerbaycan'ın Kadim Şehirleri”, “Kuzey Kafkasya Halkları” eserleri de hazırlıkları devam etmektedir.

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünün Erasmus+ programları çerçevesinde yürüttüğü öğrenci ve akademisyen değişim projeleri, Türk dünyasında eğitim ve kültürel dayanışmanın güçlenmesine katkıda bulunmaktadır. Bu projeler, öğrencilerin farklı kültürlerle etkileşim kurmasını ve akademik ağların genişlemesine katkı sağlamaktadır. Bu tür faaliyetler, TDT'nin eğitim politikalarındaki temel ilkelerle doğrudan uyum içindedir.³⁷ Enstitüde, Türk Dili ve Tarihi uzmanlarının yanında, Türk lehçeleri, Osmanlı Türkçesi, Rusça (3 Hoca), Çince, Japonca, Farsça ve Balkan Dilleri uzmanları istihdam edilmiş olup bu alanlarda eğitimler ve projeler yapılmaktadır.

36 “Türk Dünyasının Manevi Liderleri”, <https://turkiyat.marmara.edu.tr/notice/turk-dunyasinin-manevi-liderleri> [Erişim tarihi: 05.01.2025]; *Türk Dünyasının Manevi Liderleri*, ed. Okan Yeşilot vd., Yedisu, İstanbul 2021, s.424.

37 “Erasmus+ Programı”, <https://uluslararası.marmara.edu.tr/erasmus/erasmus-programi> [Erişim tarihi: 05.01.2025].

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, TDT'nin eğitim politikalarını destekleyen çok yönlü bir yapı olarak, Türk dünyasının eğitim, kültür ve bilim alanlarındaki entegrasyonuna katkı sunmaya devam etmektedir. Enstitü, geçmişten gelen bilgi birikimi ve deneyimle, Türk dünyasında ortak bir gelecek inşasına yönelik önemli adımlar atmaktadır.

Sonuç

Türk Devletleri Teşkilatı'nın (TDT) eğitim politikaları, Türk dünyasının kültürel ve tarihi mirasını koruyarak bu mirası modern dünyada rekabet gücü yüksek bir eğitim ekosistemine dönüştürmeyi hedeflemektedir. Üye ülkeler arasında geliştirilen eğitim iş birliği yalnızca bireysel gelişimi değil aynı zamanda Türk devletlerinin bölgesel ve uluslararası bağlamda etkinliğini artırmayı amaçlamaktadır. Eğitim politikalarının oluşturulmasında benimsenen temel ilkeler, bu stratejik vizyonun başarıyla uygulanmasına hizmet etmektedir.

Teşkilatın ortak kültürel mirasın vurgulanmasına yönelik girişimleri, Türk dünyasında ortak bir aidiyet ve kimlik duygusu oluşturmayı hedeflemektedir. Türk Akademisi tarafından hazırlanan ortak tarih ders kitapları ve kültür festivalleri gibi projeler, genç nesillerin Türk dünyasının ortak değerlerini tanınmasına ve bu değerleri sahiplenmesine katkı sunmaktadır. Bu tür girişimler, üye ülkeler arasında kültürel bağları güçlendirmekte ve eğitim sistemlerini ortak bir çerçevede buluşturmaya mümkün kılmaktadır.

Türk dili ve kimliğinin korunması ve geliştirilmesi, TDT'nin eğitim politikalarının bir diğer temel dayanağıdır. Türkçenin uluslararası bir iletişim dili olarak teşvik edilmesi ve ortak dil projelerinin hayata geçirilmesi, üye ülkeler arasındaki dil engellerini aşmayı ve kültürel birliği sağlamayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, Yunus Emre Enstitüsü gibi kuruluşların çalışmaları ve kültürel içerikleriyle TRT Avaz'ın yayınları, Türkçenin yaygınlaşmasında önemli rol oynamaktadır. Ayrıca Türk dili eğitiminin üye ülkelerin müfredatlarında daha geniş yer bulması bu hedefin somut bir yansımasıdır.

Bilim, teknoloji ve inovasyon alanında geliştirilen iş birliği projeleri, Türk devletleri arasında eğitimde kaliteyi artırmayı ve bilimsel iş birliğini kurumsallaştırmayı hedeflemektedir. TÜBİTAK liderliğinde gerçekleştirilen yenilenebilir enerji, gıda güvenliği ve sağlık alanındaki projeler, bu iş birliğinin başarılı örnekleri arasında yer almaktadır.

Orhun Süreci ve Türk Üniversiteler Birliği gibi yapılar, yükseköğretim alanında geliştirilen iş birliğinin kurumsal bir çerçeveye oturtulmasını sağlamaktadır. Bu süreç, üye ülkeler arasında diploma tanınırlığını ve akademisyen-öğrenci hareketliliğini artırarak Türk dünyasında yükseköğretimin uluslararası düzeyde rekabet gücünü artırmayı hedeflemektedir. Ortak diploma programları, akademik değişim projeleri ve uluslararası standartlara uygun akreditasyon mekanizmaları, bu hedeflerin somut örnekleridir.

TDT'nin eğitim politikaları, ortak bir gelecek inşa etme vizyonunun somut bir yansıması olmalıdır. Eğitimde fırsat eşitliği, bilimsel iş birliği ve kültürel dayanışmayı temel alan bu politikalar, Türk dünyasının uluslararası arenada daha güçlü ve etkili bir aktör olmasını sağlayacaktır. Teşkilat'ın eğitim alanındaki uygulayacağı bu stratejik hedefler Türk devletleri arasındaki bağları derinleştirerek gelecekte daha sağlam bir iş birliği zemini oluşturacaktır. Bu nedenle, Teşkilat'ın eğitim politikaları yalnızca bugünün sorunlarına çözüm sunmakla kalmayıp Türk dünyasının uzun vadeli kalkınma hedeflerini destekleyen bir yapıda olmalıdır. Netice olarak, Türk Devletleri Teşkilatının eğitim politikaları ve faaliyetleri iyi niyetli olarak başlamış ve sürdürülmektedir. Fakat bu konuda yolun başındayız ve yapılması gereken çok fazla iş var. Gerek teşkilatın gerekse üye ülkelerin hedeflenen ülküye ulaşabilmeleri için daha fazla gayret göstermeleri gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- “Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu Sonuç Bildirisi”, *Milletlerarası Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu (18-20 Kasım 1991)*, yay. haz. Nadir Devlet, Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1992, s. 67-68.
21. *Yüzyılın Parlayan Yıldızı: Türk Devletleri Teşkilatı*, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2023.
- Abdieva, Rakhat, “Bağımsızlıklarını Kazandıktan Sonra Türk Cumhuriyetlerinin Dil Politikaları ve Türkiye ile Ortak Dil ve Ortak Alfabe Çalışmaları”, *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi (TÜRKLAD)*, 1/2, s. 104-119.
- Akın, Cüneyt, Polat, Zekif, “Türk Devletleri Teşkilatının Dil Politikası”, *Avrasya Uluslararası Araştırma Dergisi*, XII/40, (2024), s. 1-15.
- Bıyıklı, Mustafa, “Türk Dünyası Ortak Kuruluşu Olarak Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı (Twesco), Rolü ve İş Birlikleri”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Afro-Avrasya Özel Sayısı, (2016), s. 404-418.
- Girgin, Kemal, “Türk Birliğinin Pedagojik Bileşeni: Türk Dünyası Gaspıralı Programı”, *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, VIII/3, (2021), s. 871-894.
- Kazel, Ercan, “Siyasi Coğrafyada Bloklar ve Blokların Güçlendirilmesinde Eğitimin Rolü: Türk Devletleri Teşkilatı Örneği”, *Milli Eğitim Dergisi*, LII/239, (2023), s. 1649-1672.
- Koparan, Betül, *Türk Devletleri Teşkilatına Üye Ülkelerin Ana Dili Eğitiminin Dil Politikaları Bağlamında İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya 2023.
- Ömüraliyev, Kubançbek, “Türk Devletleri Teşkilatı: Birlik ve İlerlemenin 15 Yılı”, <https://ekoavrasya.net/turk-devletleri-teskilati-birlik-ve-ilerlemenin-15-yili/> [Erişim tarihi: 27.12.2024].
- Ruslan Rehimov, Bahtiyar Abdülkerimov, “Ortak Türk Tarihi ders kitabı okutulmaya başlandı”, <https://www.aa.com.tr/tr/egitim/ortak-turk-tarihi-ders-kitabi-okutulmaya-baslandi/1740358> [Erişim tarihi: 20.12.2024].
- Taşdemir, Onur Ertuğrul, *Türk Devletleri Teşkilatı: Kültürel Bağlamda Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin 2024.
- Türk Dünyasının Manevi Liderleri*, ed. Okan Yeşilot vd., Yedisu, İstanbul 2021, s. 424.

Yılmaz, Özlem Deniz, “İkinci Milletlerarası Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu 20-21 Kasım 2018’de İstanbul (Türkiye)’da Gerçekleşti.”, *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VI/1, (2019), s. 102-108.

Elektronik Kaynaklar

- “Ortak Türk Alfabeti”ne İlişkin Duyuru”, <https://tdk.gov.tr/icerik/basindan/ortak-turk-alfabesine-iliskin-duyuru-2/> [Erişim tarihi: 05.01.2025].
- “Ortak Türk Tarihi”, “Ortak Türk Edebiyatı”, “Türk Dünyası Coğrafyası” Konulu Ders Kitapları”, <https://turkicacademy.org/tu/open-call/textbooks-common-turkic-history-common-turkic-literature-geography-turkic-world/> [Erişim tarihi: 16.12.2024].
- “2. Genç Gönüllülük Eğitim Programının Açılış Töreni Kırgızistan’da Yapıldı”, <https://www.turkicstates.org/tr/haber/2-genc-gonulluluk-egitim-programinin-acilis-toreni-kirgizistanda-yapildi> [Erişim tarihi: 17.12.2024].
- “Amaçlar”, <http://turkunib.org/tr/site/index/#about> [Erişim tarihi: 21.12.2024].
- “Akademik”, <https://turkiyat.marmara.edu.tr/akademik> [Erişim tarihi: 05.01.2025].
- “Azerbaycan Hükümeti Bursu”, <https://abdigm.meb.gov.tr/www/azerbaycan-hukmeti-bursu-20222023/icerik/1683#:~:text=Azerbaycan%20Hükümeti%20tarafından%2C%202022%2D2023,toplam%20%20adet%20burs%20sağlanacaktır.> [Erişim tarihi: 27.12.2024].
- “Azerbaycan Hükümeti Haydar Aliyev Burs Programı”, <https://abdigm.meb.gov.tr/www/azerbaycan-hukmeti-haydar-aliev-burs-programi/icerik/2272> [Erişim tarihi: 22.11.2024].
- “Eğitim İşbirliği”, <https://www.turkicstates.org/tr/isbirligi-alanlari-detay/6-egitim-isbirligi> [Erişim tarihi: 20.12.2024].
- “Eğitim ve Bilim İşbirliği”, *Türk Konseyi İkinci Zirvesi Bildirisi*, <https://www.turkicstates.org/u/d/basic-documents-tr/2-zirve-bildirisi-9-tr.pdf> [Erişim tarihi: 26.12.2024].
- “Erasmus+ Programı”, <https://uluslararası.marmara.edu.tr/erasmus/erasmus-programi> [Erişim tarihi: 05.01.2025].
- “Hakkımızda”, <https://www.trtavaz.com.tr/hakkimizda> [Erişim tarihi: 12.12.2024].
- “Kastamonu Üniversitesi ile Uluslararası Kırgızistan Üniversitesi İşletme ve İktisat Ortak Diploma Programı Öğrenci Kabulü Koşulları” https://iibf.kastamonu.edu.tr/images/koşul_ve_açıklamalar_pdf.pdf [Erişim tarihi: 31.12.2024].
- “Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi’nde (KTMÜ) Türk Devletleri Teşkilatı Türk Üniversiteler Birliği toplantısı yapıldı”, <http://turkunib.org/tr/category/article?id=113> [Erişim tarihi: 20.11.2024].
- “Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünün Türk Dünyasına Önemli Katkısı – Türk Dünyası Ortak Alfabede Uzlaştı”, <https://turkiyat.marmara.edu.tr/notice/marmara-universitesi-turkiyat-arastirmalari-enstitusunun-turk-dunyasina-onemli-katkisi-turk-dunyasi-ortak-alfabede-uzlasti> [Erişim tarihi: 12.12.2024].
- “Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi Arşivi”, <https://turkiyat.marmara.edu.tr/dergi/marmara-turkiyat-arastirmalari-dergisi-arsivi> [Erişim tarihi: 05.01.2025].
- “Niçin MANAS?”, https://www.manas.edu.kg/tr/about_manas/why-manas [Erişim tarihi: 31.12.2024].
- “Orhun Süreci Değişim Programı Türk Akademi Dünyasına Hayırlı Olsun!”, <https://www.turkicstates.org/tr/haber/orhun-sureci-degisim-programi-turk-akademi-dunyasina-hayirli-olsun> [Erişim tarihi: 7.12.2024].

- “Scholarship program for studying in Kazakhstani universities”, <https://enic-kazakhstan.edu.kz/en/post/228> [Erişim tarihi: 27.12.2024]; “Kazakistan Hükümeti Özel Bursları”, <https://abdigm.meb.gov.tr/www/kazakistan-hukumeti-ozel-burs-duyurusu/icerik/2316> [Erişim tarihi: 27.12.2024].
- “Tarih”, <http://turkunib.org/tr/site/index/#about> [Erişim tarihi: 22.12.2024].
- “TDT Genel Sekreteri Ortak Türkçe Sözlük oluşturulmasını önerdi”, <https://www.turkicstates.org/tr/haber/tdt-genel-sekreteri-ortak-turkce-sozluk-olusturulmasini-onerdi> [Erişim tarihi: 10.12.2024].
- “Textbooks on “Common Turkic History”, “Common Turkic Literature”, “Geography of the Turkic World””, <https://turkicacademy.org/tu/open-call/textbooks-common-turkic-history-common-turkic-literature-geography-turkic-world> [Erişim tarihi: 20.11.2024].
- “Türk Akademisi Hakkında”, <https://turkicacademy.org/tu/about/ob-akademii> [Erişim tarihi: 31.12.2024].
- “Türk Devletleri Bilim ve Teknoloji Odaklı İş Birliklerini Güçlendiriyor”, <https://tubitak.gov.tr/tr/haber/turk-devletleri-bilim-ve-teknoloji-odakli-birliklerini-guclendiriyor> [Erişim tarihi: 10.11.2024].
- “Türk Devletleri Bilim ve Teknoloji Odaklı İş Birliklerini Güçlendirmek İçin Bir Araya Geldi”, <https://tubitak.gov.tr/tr/haber/turk-devletleri-bilim-ve-teknoloji-odakli-birliklerini-guclendirmek-icin-bir-araya-geldi> [Erişim tarihi: 10.11.2024].
- “Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)”, <https://www.mfa.gov.tr/turk-konseyi.tr.mfa> [Erişim tarihi: 15.12.2024].
- “Türk Devletleri Teşkilatı Genel Sekreteri İbn Haldun Üniversitesi’nde bir konuşma yaptı”, https://www.turkicstates.org/tr/haber/turk-devletleri-teskilati-genel-sekreteri-ibn-haldun-universitesinde-bir-konusma-yapti_3447 [Erişim tarihi: 27.12.2024].
- “Türk Devletleri Teşkilatı: Türk Dünyasında Kurumsal İş birliği ve Ortak Kimlik”, <https://www.erciyes.edu.tr/tr/detay/universitemizde-turk-devletleri-teskilati-turk-dunyasinda-kurumsal-is-birligi-ve-ortak-kimlik-adli-konferans-duzenlendi/ccdcf5ba-12be-ef11-8cd8-0050569e5e21> [Erişim tarihi: 25.12.2024].
- “Türk Devletleri Teşkilatı’nın Faaliyetleri”, <https://www.turkicstates.org/tr/turk-devletleri-teskilatinin-faaliyetleri> [Erişim tarihi: 26.12.2024].
- “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi’nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması”, Bildiriler/Kurucu Belgeler, https://www.turkicstates.org/u/d/basic-documents-tr/Nahcivan_Anlasmasi_Turkce_20140417_193951.pdf [Erişim tarihi: 15.12.2024].
- “Türk Dünyasının Manevi Liderleri”, <https://turkiyat.marmara.edu.tr/notice/turk-dunyasinin-manevi-liderleri> [Erişim tarihi: 05.01.2025].
- “Türk Dünyası Ortak Alfabe Komisyonu, 34 harften oluşan Ortak Türk Alfabesi önerisi üzerinde uzlaştı”, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/turk-dunyasi-ortak-alfabe-komisyonu-34-harften-olusan-ortak-turk-alfabesi-onerisi-uzerinde-uzlasti/3327364> [Erişim tarihi: 12.12.2024].
- “Türk Dünyası Yükseköğretim Alanı’nda Yeni ve Önemli Bir Adım Kazakistan’la Atıldı”, <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2024/turk-dunyasi-yuksekogretim-alaninda-yeni-ve-onemli-bir-adim-kazakistanla-atildi.aspx> [Erişim tarihi: 31.12.2024].
- “Türk Keneşi heyeti Orhun Sürecinin hayata geçirilmesi ve Türk Keneşi Üniversiteler Birliği arasında öğrenci ve öğretim üyesi değişim programının başlatılmasına yönelik olarak Azerbaycan’da yürütülen saha ziyaretini tamamlamışlardır”, <https://www.turkicstates.org/tr/haber/turk-kenesi-heyeti-orhun-surecinin-hayata-gecirilmesi-ve-turk-kenesi-universiteler-birligi-arasinda-ogrenci-ve-ogretim-uyesi-degisim-programinin-baslatilmasina-yonelik-olarak-azerbaycanda-yurutulen-saha-ziyaretini-tamamlamislardir> [Erişim tarihi: 18.12.2024].
- “Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği (Türkünib) Orhun Değişim Programı Yönetmeliği”, <http://turkunib.org/tr/orhun> [Erişim tarihi: 20.12.2024].

- “Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Öğrenci Keneşi Kırgızistan Uluslararası İlişkiler Üniversitesi’nde Mangala ve Toguz Korgol Oyunlarını Kapsayan Dostluk Turnuvası Düzenlendi”, <http://turkunib.org/tr/category/article?id=30> [Erişim tarihi: 20.11.2024].
- “Türk Üniversiteler Birliği İkinci Toplantısı Bişkek’te düzenlendi”, <https://www.turkiestates.org/tr/haber/turk-universiteler-birligi-ikinci-toplantisi-biskekte-duzenlendi> [Erişim tarihi: 29.11.2024].
- “Türk Üniversiteler Birliği ve Yükseköğretim Alanı Oluşturma Yönergesi”, <http://turkunib.org/tr/site/index/#about> [Erişim tarihi: 21.12.2024].
- “Türkiye Bursları”, <https://ytb.gov.tr/daireler/uluslararası-ogrenciler/turkiye-burslari>, [Erişim tarihi: 27.12.2024].
- “Üye Üniversiteler”, <http://turkunib.org/tr#w0-tab2> [Erişim Tarihi: 14.10.2024].
- “Yurt Dışındaki Türk Kültür Merkezleri, Türkçe ve Türkiye Çalışmaları”, <https://www.mfa.gov.tr/turk-kultur-merkezleri-turkce-egitim-merkezleri.tr.mfa> [Erişim tarihi: 22.12.2024].

EDUCATIONAL POLICIES OF THE ORGANIZATION OF TURKIC STATES: COMMON IDENTITY AND FUTURE

Okan YEŞİLOT^{*}

The Organization of Turkic States (OTS), formerly known as the Turkic Council, is a significant international organization established to foster solidarity and cooperation among Turkic-speaking nations. Rooted in shared historical, cultural, and linguistic ties, the OTS aims to strengthen the bonds between its member states—Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Turkey, and Uzbekistan—while also enhancing their collective influence on the global stage. Education policies are a pivotal component in the OTS's strategy to build a shared identity and future among these nations. This article examines the educational initiatives undertaken by the OTS, exploring how they contribute to cultural and academic collaboration, and how they align with the organization's broader goals of regional development and global competitiveness.

The OTS's educational policies are built on three core principles: the promotion of shared cultural heritage, the strengthening of the Turkish language and identity, and the enhancement of scientific and technological collaboration. These principles guide the organisation's efforts to create a unified educational ecosystem that not only preserves the rich historical and cultural legacy of the Turkic world but also prepares it for the challenges of the modern era. The promotion of a shared sense of identity and purpose is intended to ensure that the Turkic nations can compete effectively on the global stage while maintaining their unique cultural identities.

A key strategy employed by the OTS is the promotion of the Turkish language as a medium of international communication. This is achieved through various initiatives, including the development of common language textbooks, the establishment of Turkish language centres, and the encouragement of Turkish language education in member states. The Yunus Emre Institute, for example, plays a crucial role in offering Turkish language programs and cultural activities, thereby helping to bridge linguistic gaps and foster a sense of unity among Turkic peoples. Additionally, the OTS has proposed the creation of a common Turkish dictionary to standardize language usage across different Turkic dialects, further promoting linguistic unity. Another significant aspect of the OTS's educational policies is the emphasis on shared history

* Prof. Dr., Marmara University Faculty of Humanities and Social Sciences, Istanbul / Türkiye, oyesilot@marmara.edu.tr; ORCID: 0000-0002-0798-2364

and cultural heritage. The organisation has spearheaded the development of common history textbooks, which are currently being piloted in several member states, including Kazakhstan, Azerbaijan, Kyrgyzstan, and Turkey. These textbooks aim to provide a unified narrative of the Turkic world's history, fostering a shared historical consciousness among younger generations. Cultural festivals and exchange programmes further reinforce these efforts by bringing together young people from different Turkic nations, allowing them to experience and appreciate their shared heritage firsthand.

In the field of higher education, the OTS has established the Turkic Universities Union, a platform designed to enhance academic collaboration among member states. The Union facilitates joint research projects, academic exchange programmes, and the harmonisation of educational standards across universities in the Turkic world. Initiatives such as the Orhun Process, named after the ancient Orkhon inscriptions, aim to align higher education systems in member states, promote student and faculty mobility, and establish joint degree programmes. These initiatives bear a striking resemblance to the European Union's Bologna Process and are geared towards the establishment of a unified higher education area within the Turkic world. The OTS places a strong emphasis on scientific and technological collaboration, and through institutions such as the Turkic Academy and the Scientific and Technological Research Council of Turkey (TÜBİTAK), it supports joint research initiatives in areas such as renewable energy, food security, and health. These initiatives not only address regional challenges but also contribute to the global scientific community, thereby enhancing the international standing of Turkic nations in the fields of science and technology. Looking to the future, the OTS envisions the establishment of new-generation universities that will serve as hubs of academic excellence and innovation. These universities will concentrate on pioneering fields such as engineering, natural sciences, social sciences, and the arts, whilst also cultivating cultural exchange and collaboration among students and faculty from different Turkic nations. The OTS acknowledges the significance of digitalisation and artificial intelligence in contemporary education and intends to incorporate these technologies into its educational policies to provide personalised learning experiences and broaden access to education, particularly in rural areas.

In addition to higher education, the OTS is committed to fostering collaboration at the pre-university level, with the objective of instilling a sense of shared identity and cultural pride in young learners from an early age. This is being achieved by developing standardised curricula that incorporate Turkic folklore, literature, and history. The OTS believes that this approach will not only strengthen cultural bonds, but also ensure that future generations are well-prepared to contribute to the economic and social development of the Turkic world.

The Marmara University Institute of Turkic Studies has been instrumental in supporting the OTS's educational goals, contributing to the development of a common Turkic alphabet, the promotion of Turkic languages, and the preservation of Turkic cultural heritage through its research, publications, and international symposiums. The institute's contributions have

been crucial in fostering academic collaboration and cultural exchange among Turkic nations, aligning closely with the OTS's vision for a unified and prosperous Turkic world. In conclusion, the OTS's educational policies are a cornerstone of its strategy to build a shared identity and future among Turkic-speaking nations. The promotion of linguistic unity, the preservation of cultural heritage, and the fostering of academic and scientific collaboration are all part of the OTS's strategy to create a cohesive and competitive Turkic world that can thrive in the 21st century. These efforts serve to strengthen the bonds between member states and enhance their collective influence on the global stage, ensuring that the Turkic nations remain a vibrant and dynamic force in the years to come.